

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 maart 2025

Hierbij ontvangt u de Routekaart Koolstofverwijdering. Koolstofverwijdering – menselijke activiteiten om CO₂ uit de atmosfeer te verwijderen en langdurig op te slaan – is een relatief nieuw beleidsterrein en zal naast emissiereductie een tweede spoor in het klimaatbeleid vormen. De Routekaart Koolstofverwijdering geeft een beeld van de noodzaak, vraag naar en het aanbod van koolstofverwijdering. Op basis daarvan biedt het stuk belangrijke randvoorwaarden en uitgangspunten om tot een robuuste integratie van koolstofverwijdering in klimaatbeleid te komen. Daarop voortbouwend geeft het een beleidsagenda voor de komende jaren en initiatieven die bij kunnen dragen aan verdere techniekontwikkeling en opschaling van koolstofverwijdering in Nederland en het benutten van de economische kansen die koolstofverwijdering op termijn biedt.

Het kabinet zet zich proactief in om het Europese klimaatbeleid op het gebied van koolstofverwijdering te beïnvloeden. De Kamer ontvangt parallel met de Routekaart een non-paper waarmee het kabinet bijdraagt aan de gedachtevorming over Europese beleidsinstrumenten voor koolstofverwijdering. Besluitvorming over de Nederlandse positie t.a.v. toekomstige internationale en Europese voorstellen, nationale vraagstukken en de uitwerking van instrumentering vindt doorlopend plaats. Hierbij wordt via gebruikelijke kanalen interdepartementaal afgestemd. Het kabinet zal de routekaart daarbij als uitgangspunt nemen.

Met deze routekaart geeft het kabinet tot slot invulling aan moties van de leden Bontenbal en Erkens^{1, 2} en Teunissen en Kröger³, en reageert het op

¹ Motie van de leden Bontenbal en Erkens over uitwerken welke rol negatieve emissies kunnen spelen bij het bereiken van de klimaatdoelstellingen op de lange termijn, Kamerstuk 29 826, nr. 144.

het advies van de Wetenschappelijke Klimaatraad over koolstofverwijdering⁴.

Ter invulling van het Regeerprogramma zal de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur een onderzoek uitzetten naar de mogelijkheid om rekening te houden met een correctiefactor voor de onttrekking van CO₂ aan de atmosfeer in gras en voedergewassen/voedsel in de korte koolstofkringloop. Zij zal de resultaten hiervan met de Kamer delen zodra deze beschikbaar zijn.

De Minister van Klimaat en Groene Groei,
S.T.M. Hermans

---

² Motie van de leden Bontenbal en Erkens over nog dit jaar een routekaart voor negatieve emissies ontwikkelen, Kamerstuk 32 813, nr. 1243.

³ Motie van de leden Teunissen en Kröger over er voor pleiten om in de uitwerking van de klimaatdoelen transparant te zijn over respectievelijk het aandeel emissiereductie landgebruik en CCS CCU, Kamerstuk 31 793, nr 259.

⁴ WKR (2024). De lucht klaren? Advies over uitgangspunten en beleid voor sturing op CO₂-verwijdering uit de atmosfeer.